

**Шинжлэх ухааны доктор Б.Сумьяабаатарын
эрдэм шинжилгээний бүтээл(1966-2017.4)**

I .Бүтээлийн жагсаалт (I а. I б.)

II . Бүтээлийн тухай хэн юу хэлэв, бичив

I а. *Ганц сэдэвт зохиол, ном, хамтын бүтээл 25 (оны дэсээр)*

1. «Монгол хэлний ойролцоо үгийн товч толь» (С.Лувсанвандангийн хамт).
Уб. 1966 он. 198 нүүр.
2. «Буриадын үгийн бичгээс». *Ганц сэдэвт зохиол.* Уб. 1967 он. 315 нүүр.
3. «Монгол хэл, утгазохиол, аманзохиолын номзүй». 1. Монгол хэл.
Уб. 1972 он. 364 нүүр.
4. «Монгол солонгос туургатны угсаа гарал хэлний холбооны асуудалд».
Ганц сэдэвт зохиол. Уб. 1974 он. 228 нүүр.
5. 13–14–р зууны монгол солонгос харилцааны бичгүүд 1. *Ганц сэдэвт зохиол.*
Уб. 1978 он. 252 х.
6. Монгол хэлний үгийн сангийн судлал. *Хамтын бүтээл.* Уб. 1986 он. 270 х.
7. Өвөг монгол хэл, бичгийн чухаг дурсгал. *Ганц сэдэвт зохиол (Д.Навааны хамт).*
Уб. 1987 он. 155 нүүр.
8. Монголын Нууц Товчоо (Нангиад эх, хятад дуудлага, ром үсгийн галиг, худам монгол сийрүүлэг, оюутын хөтөлбөр). Уб. 1990 он. 960 нүүр.
9. Дундад зууны солонгос монголын харилцааны түүх (1215–1260 он).
Сөул. 1992 он. 425 нүүр.
10. Монголын Нууц Товчооны хэлбэрсудлал. *Ганц сэдэвт зохиол.*
Уб. 1997 он. 3144 нүүр.
11. Монгол орос дэлгэрэнгүй их толь.1–4 боть. *Хамтын бүтээл.*
Москва. 2001–2002 он. 485 + 507 + 437 + 501 нүүр.
12. Чингисийн алтан ургийн Угийн бичиг ба Гэрийн үеийн бичмэл.
Ганц сэдэвт зохиол. Уб. 2002 он. 720 нүүр.
13. Гучинзургаат тайлбар толь. 6–р боть. (15–17–р дэвтэр). Уб. 2003 он. 520 нүүр.
14. Гучинзургаат тайлбар толь. 7–р боть. (18–20–р дэвтэр). Уб. 2005 он. 480 нүүр.
15. Монголын Нууц Товчоо. Монгол үсгийн анхны галиг. Сөул. 2005 он. 35 + 314 нүүр.
16. Гучинзургаат тайлбар толь. 1–5–р боть. (1–14–р дэвтэр). Уб. 2005 он. 454 нүүр.
17. А.Позднеев. Транскрипция палеографического текста "Юань-чао-ми-ши"
Уб. 2005 он. 17+112 нүүр.
18. Гучинзургаат тайлбар толь. 8–р боть. (21–36–р дэвтэр). Уб. 2006 он. 400 нүүр.
19. Монголын Нууц Товчооны толь. (Монгол худам үсэг ба кирилл үсгээр толгойлсон)
(몽골비사 사전. 위올진자 偉兀眞字 寸) Уб. 2008 он. 920 нүүр.
20. Монголын Нууц Товчооны толь. (Монгол Нангиад, Нангиад Монгол толь.А.Б.)
(몽골비사 사전. 蒙 漢 漢·蒙 А.Б) Уб. 2010 он. 290 нүүр.
21. Монгол Солонгос Нангиад "Мянган үсгийн Соёл" ын харьцуулсан судалгаа. (Чой Гихо–гийн хамт) Уб. 2011 он. 268 нүүр (蒙·韓·漢 千字文 비교연구)
22. Монголын Нууц Товчооны Хэлбэрсудлал.1. *Ганц сэдэвт зохиол.*
Уб. 2012 он. 499 нүүр.
23. Өвөг монгол хэл, бичгийн чухаг дурсгал.2. *Ганц сэдэвт зохиол.*
(Д.Навааны хамт). *Нөхсөн хоёрдахь хэвлэл.* Уб. 2012 он. 157 нүүр.
24. Хубилай Их Хааны үеийн монгол · солонгосын харилцаа. *Ганц сэдэвт зохиол.* (Академич Ринчений мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулав). Уб. 2015 он. 530 нүүр.
25. *Дурсгалт бичгийн сэнтийд зарласан Монгол Орос толь.1.* Уб. 2015 он. 794 нүүр.

I б. *Өгүүлэл* (эрдэм шинжилгээний ба хялбарчилсан өгүүлэл. Оны дэсээр)

01. «Ууцын дууны тухай». 1,5 хх. "Аман зохиол" 1967. 6–р боть. 8–р дэвтэр. 87–112–р тал.
02. «Тулгат ширмэн тогооны тухай». 0,1 хх. "Шинжлэх ухаан амьдрал" дугаар 3.
1967. 56–60–р тал
03. «Хэлзохиолын хүрээлэнгийн цуврал бичгээр нийтэлсэн зүйлийн бүртгэл»
(1959–1966 он) 1,4хх. "Монголын судлал" 1967. 6–р боть. 57–82–р тал

04. «13–р зууны элч эмэгтэй». 0,1хх. "Улаанбаатарын мэдээ" 1969.7.19. дугаар 87
05. «Монгол солонгос харилцааны бичиг» 0,1хх. "Улаанбаатарын мэдээ" 1969.10.11. дугаар 134.
06. «Академич Ш.Лувсанвандангийн бүтээлийн жагсаалт» 0,01хх. "Хэлзохиол судлал" 1970. 7–р боть. 10–12–р тал.
07. «Монгол – Солонгос бичиг үсгийн холбоо». 0,1.хх. "Улаанбаатарын мэдээ" 1970.9.19. дугаар 146.
08. «Доктор Г.Д.Санжеевын бүтээлийн жагсаалт» 0,02хх. "Монголын судлал" 1971. 7–р боть. 6–10–р тал.
09. «Монгол солонгос хэлний салсан он цаг» 0,1хх. "Улаанбаатарын мэдээ" 1972. дугаар 51
10. «Гэсэрийн тухай» 0,5хх. "Хэлзохиол судлал" 1972. 9–р боть. 5–р дэвтэр. 39–46–р тал.
11. «Монгол солонгос бичиг үсгийн холбооны тухай» "Олон улсын монголч эрдэмтний 2–р Их хурал" Эмхтгэл. 2–р боть.126–133–р тал. "Улаанбаатарын мэдээ" 1970. 9.19. дугаар 146.
12. «1221 оны монгол захидал»" 0,1хх. "Улаанбаатарын мэдээ" 1974.1.5. дугаар 3
13. «Солонгос түүхийн сурвалж монгол хийгээд монголчуудын тухай 1». 2,5 хх. "Монголын судлал" 1974. 10–р боть. 8–р дэвтэр. 76–116–р тал
14. «Солонгос түүхийн сурвалж монгол хийгээд монголчуудын тухай 2». 1,5 хх. "Монголын судлал" 1975. 11–р боть. 12–р дэвтэр. 195–213–р тал
15. «Солонгос түүхийн сурвалж монгол хийгээд монголчуудын тухай 3». 0,5 хх. "Монголын судлал" 1976. 12–р боть. 14–р дэвтэр. 331–337–р тал. 1967. 56–60–р тал
16. «Цуврал бичгээр нийтэлсэн зүйлийн бүртгэл» (1957–1975 он). 1,25хх. "Монголын судлал" 1976. 12–р боть. 377–397–р тал
17. «Структура некоторых слов монгольского языка» "Олон улсын монголч эрдэмтний 3–р Их хурал" Эмхтгэл. 1977 он. 2–р боть. 181–184–р тал
18. «13–р зууны үеийн нэгэн монгол цаазын бичиг» 1,5 хх. "Монголын судлал" 1977. 13–р боть. 15–р дэвтэр. 125–144–р тал
19. «ШУА–ийн сурвалжлагч гишүүн, профессор А.Лувсандэндэвийн 50 насны ойд». Улаанбаатар. "ШУА–ийн Мэдээ".1978 он. 0,4.хх.
20. «Солонгос түүхийн сурвалж монгол хийгээд монголчуудын тухай 4». 0,2 хх. "Монголын судлал" 1982. 15–р боть. 18–р дэвтэр. 242–252–р тал
21. «Монгольские официальные документы как памятники средне-монгольского языка». "Теоретические проблемы восточного языкознания" Москва. 1982. стр.145–154
22. «Новообнаруженный монгольский законодательный памятник 13–ого века» "Олон улсын монголч эрдэмтний 4–р Их хурал" Эмхтгэл. 1–р боть. 1984.
23. «О двух монгольских посланиях от 1259 года к Корёскому государю» "Монгольский лингвистический сборник". Москва. 1985. стр.105–109
24. «Цуврал бичгээр нийтэлсэн зүйлийн бүртгэл» (1977–1982 он) 0,6хх. "Монголын судлал" 1985. 13–р боть. 26–р дэвтэр. 158–176–р тал
25. «Утгын судлал». "Орчин цагийн монгол хэлний үгийн сангийн судлалын үндэс" УБ. 1986. 85–109–р тал.
26. «Ойролцоо үгс». "Орчин цагийн монгол хэлний үгийн сангийн судлалын үндэс" УБ. 1986. 125–133–р тал.
27. «Монголын Нууц Товчооны "Хараутай" гэдэг үгийн тухай». Монголын Нууц Товчооны судлалд зориулсан эрдэм шинжилгээний бага хурал. 1988.5.31. 10 х.
28. «Монголчууд 13–р зууны үед нэвтэрхий толио худам монголоор зохиож байв» "Шинэ хөдөө". 1990.1.11. дугаар 2 (1515)
29. «Монголчуудын Гэрийн үеийн бичмэл ба Монголын Нууц Товчооны учир холбогдол»" "몽골의 족보" 1991.6.5. 자료집 546–557 페이지
30. «Б.Ринченгийн "Монгол хэл" шүлгийн солонгос орчуулга». 1991. Ким Юхйог Эмхтгэл.
31. «Халхын тайж нарын Гэрийн үеийн бичмэл». Тайван. Тайпэй. "Монгол соёлын судалгаа" Олон улсын хурлын эмхтгэл. 1992. 1–14–р тал
32. «Continental culture and inscription on the "Golden Man».Солонгос. "The second international conference on the north–eastern peoples' culture" 1993.11.15. 43–47–р тал.
33. «천년전부터 몽한 유학생 교환». 태백. 1993 년. 1 월호. 92–95 페이지
34. «우리 세대가 풀이해야 할 한몽관계 문제». 1993.7.3. 제 10 회 한민족학 학술발표회 논문집. 11–14 페이지
35. «한국학도들이 저작한 (망국누수) 란 저서의 몽골어 번역에 대하여» "안중근의사 연구의 어제와

오늘" 제 3 국제학술 심포지엄, 서울, 논문집, 1993. 41-95 페이지

36. «Хан улсын оюутнуудын зохиосон "Улс мөхсөн нулимс" гэдэг монгол гар бичмэлийн тухай». Сөүл, 1993.13. "Аньжүнгын музей" сэтгүүл, 41-95-р тал.
37. « "Улс мөхсөн нулимс" зохиол монголоос олдov». Сөүл, 1993.11.12. "Дэлхийн өдрийн сонин"
38. « "Улс мөхсөн нулимс" зохиолын монгол орчуулга олдov. Сөүл, 1993.11-13. "Йөннамын өдрийн сонин". 12901 дугаарт.
39. «몽한문화 교류의 발자취를 따라». 1994.7.27. 도쿄, Токио, 제 2 회 한국학 확대평양 국제회의 논문집.
40. «광개토왕비로 엮은 고구려와 중앙아시아» "광개토왕의 업적에 관한 고찰" 국제 학술세미나 1995 년 논문집 1-4 페이지
41. «몽여관계 1» 한몽골 교류 천년, 논문집, 1995 년, 42-61 페이지
42. «Монголын Нууц Товчоог галигласан нангиад үсгийн судалгаа 1» 몽골비사를 전사한 한자 연구 1. 한몽국제학술회의 논문집, 서울, 1995. 61-82 페이지 Солонгос Монголын олон улсын хурал, Эмхтгэл, Сөүл, 1995. 61-82-р тал
43. «Монгол нутагт Н.Поппегийн ажилласан тухай нэг тайлан» "Поппе ба монгол судлал". Эрдэм шинжилгээний хурал, УБ, 1995. 6 тал.
44. «Монголын Нууц Товчоог галигласан нангиад үсгийн судалгаа 2» ОУМС-ын мэдээлэл, УБ, 1996. дугаар 1(17), 136-152-р тал
45. «Академич Ш.Лувсанвандангийн нэгэн гарбичмэл» 1,5 хх, ОУМС Холбооны мэдээ, 2000.01.дугаар 4, Ш.Лувсанвандан эмхтгэл, 2010 он тал
46. «Гурван Ханы нутаг дахь Гэрэлт хөшөөний монгол бичээс 1» Монгол Солонгосын хооронд дипломат харилцаа тогтсоны 10 жилийн ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл, 2000.03.25. 24-30-р тал
47. «Монголын Нууц Товчоог судласан үр дүнгээс»" 2000. Улан-Удэ, Проблемы культуры и кочевых цивилизации 3. стр.112-114
48. «Монгол, Солонгос хэлэн дэх нангиад үсгийн тухайт нэртөмьёо» Зүүн хойт Азийн нэртөмьёо судлал, 2000. Солонгосын Монгол судлал сэтгүүл, 한국몽골학, 2000 년, 제 10 호, pp.129-146 별책
49. «Монголын Нууц Товчоон дахь галигийн ялгаа» Монголын Нууц Товчооны 760 жилийн ойд зориулсан эмхтгэл, 2000.
50. «Гурван Ханы нутаг дахь Гэрэлт хөшөөний монгол бичээс 2» Эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл, 2001.03.11 -р тал
51. «Гурван Ханы нутаг дахь Гэрэлт хөшөөний монгол бичээс 3» Солонгос монголын эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл, 2001. 9-18-р тал
52. «Монгол Солонгос хэлэн дэх нангиад үсгийн тухайт нэртөмьёо» ОУМЭ-ний 6-р Их хурал, Монголика, 3-р боть, 2001. 139-156-р тал
53. «Академич Ринчений жаран дөрвөн настай гарбичмэл» МУИС, Эрдэм шинжилгээний бичиг, 2001. 17-р боть, 4-р дэвтэр, 76-84-р тал.
54. «Арвангуравдугаар зууны нэгэн монгол цаазын бичиг». Чингис хааны нэрэмжит "Их Засаг" их сургуулийн үзэл номлолын үндэслэл, УБ, 2001. 112-118-р тал
55. «Чингисийн алтан ургийн Угийн бичиг» "Манай Монгол". 2002.01-02. 63-66-р тал Түүхийн хүрээлэн, Чингис хааны мэндэлсний 840 жилийн ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл, 2002.05.31. тал
56. «Монгол Солонгос Нангиад мянган үсгийн соёл» МУИС, Монгол солонгосын эрдэм шинжилгээний 3-р хурлын эмхтгэл, 2002.06.07. Алтайчдын хурлын эмхтгэл, Бээжин, 2002. 225-229-р тал
57. «카라코룸 출토 인장문 (印章文) 해독(解讀)» "세계적 전망에서의 한국학" 논문집, 서울, 2002.6.18 pp.243-247
58. «Гурван Ханы нутаг дахь Гэрэлт хөшөөний монгол бичээс 4» Сөүл, Солонгосын "Монгол судлал", 12-р боть, 2002. 21-31-р тал
59. «Монгол Солонгос Хятад мянган үсгийн соёлын харьцуулсан судалгаа» Алтайчдын хурлын эмхтгэл, Бээжин, 2002. 225-229-р тал
60. «Монголын Нууц Товчооны нэг эх дэх галигийн зөрөө» С.Лувсанвандан, Түүвэр зохиол, 2002. 47-54-р тал.
61. «Академич Ринчений «Сказители и сказочники у монголов». Чингисийн алтан ургийн Угийн бичиг ба Гэрийн үеийн бичмэл, Улаанбаатар, 2002.634-715-р тал.
62. «Хубилай хаанаас Японы ванд илгээсэн Жуу бичиг» Музей судлал, 2003. 4-р боть, 5-р дэвтэр, 53-67-р тал
63. «A messege from Khubilai Khan to the Emperor of Japan». MIAT, Sky Land, 2003.pp.22
64. «Чингисийн Их Засаг хуулийн хэсэг шинээр олдov» The 3rd International Conference Cultural Exchange between East and West, July 9-10, 2003 in Tashkent, pp. МУИС, Эрдэм шинжилгээний бичиг, 2003. 20-р боть, 28-р дэвтэр, 232-243-р тал, Шинжлэх ухаан амьдрал, 2010. - тал

65. «**Великая Яса Чингисхаана**» Улан-Удэ. 2003.Эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл. –р тал
66. «**Гуулин улсын харьяат Ким Жиний өргөдлийн тухай 한국 국적(國籍) 김진의 진정서(陳情書)에 대하여**» Зүүн хойт Ази судлалын олон улсын эрдэм шинжилгээний 1–р хурал. 2004. Эмхтгэл. 3–14–р тал
67. «**Монгол Солонгос түүхэн толь зохиох асуудалд 몽한 역사어사전 편찬 제문제**» Chinese Culture University, Taipei, Taiwan 논문집. 2004. pp.146–155
68. «**Монголын Нууц Товчоо» хэмээх бүтээлийн тухай**». “Манай Монгол”сэтгүүл. 2004.дугаар 03. 47–53–р тал
69. «**Хархорины тамгын бичээсийг тайлан уншсан нь**» Mongolica. 2004. vol. 14(35). pp.194-202
70. «**Академич Ринчений «Миний монгол хэлээр орчуулсан зүйлийн нэр, оныг тодорхойлсон нь. Гагцхүү нийтлүүлснийг дурдвай. Чингэхдээн, бас, хараахан бүрэн бус» хэмээх гарбичмэл эх. Гучинзургаат тайлбар толь.1-5-р дэвтэр. Улаанбаатар. 2005. 50-82-р тал.**
71. «**Солонгос оноосон нэрийг монгол кирилл үсгээр галиглах нь**» МУИС. ГХСС. Солонгос судлал сэтгүүл 1. 2005. 8–23–р тал
72. «**몽골과 한국 독립운동가: 사료를 중심으로**». 김구 선생 기념 국제 심포지엄. 자료집. 서울. 2005. pp.100–107
73. «**Монголын Нууц Товчоо юу, Монголчуудын Нууц Товчоо юу**» Олон улсын монголч эрдэмтний 9–р Их хурлын эмхтгэл. 2006. –р тал
74. «**Монголын Нууц Товчоог хэн анх монголоор буулгав**» 2006.
75. «**Монголын Нууц Товчооны нэгэн эх дэх галигийн зөрөө**»
76. «**1639 оны монгол бичгийн хөшөөний үгийн сан**» Шинэ Дели. Эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл. 2006. –р тал
77. «**There is any relationship between inscription on the "Golden Man" and Korean Alphabet**» East Asia in 21st Century: Peking. 2006.4.18-19.
78. «**Мэргэн гүн Гомбожавтаны мутрын үсэг бүхүй эхбичмэл олдов**». Өнөөдөр.2006.11.6
79. «**한국문헌에서의 몽골 단어**» 김령구*하르방. 제주 논문집. 2007. pp.
80. «**한국에서의 중세몽골 전문가들**» Middle Mongolian Specialists in Korea. 제주 논문집. 2007년 10 페이지
81. «**Нууц Товчооны “t’eng” толгойт үгс**» “Нүүдэлчдийн хэл, утга соёлын асуудал”. Уб.2007.18-23-р тал
82. «**Нууц Товчооны нэг эхэд нэгэн монгол үгийг хэрхэн галигласан нь**» МУИС. Acta Mongolica. Tom7(291). 2007. pp.079-112
83. «**Үндсэн хууль зөрчсөн тамган хөшөө**». "Дал". 2007.
84. «**Чингис хаан ба Өгөөдэй хааны зарлигуудыг зэргэцүүлэн судласан дүнгээс**». "Чингис хаан судлал"ын үндэсний анхдугаар симпозиумын эмхтгэл. 2008 он тал.
85. «**Буриадын угийн бичгээс**» Буриад судлалын академийн эмхтгэл 2008.2.4. 5 тал
86. «**Монгол, солонгос, нангиад Мянган үсгийн соёл"ыг зэргэцүүлсэн судалгаа 1**
87. «**Юан гэсэн үгэнд ХӨХ гэдэг утга байна**» "Өнөөдөр". 2008.9.22. дугаар 219
88. «**몽골비사의 종합적 연구**». 동아시아 연구소 자료집. 2008. pp.71–82
89. «**Нууц Товчооны дундад зууны нангиад орчуулга**» Солонгос Монголын олон улсын эрдэм шинжилгээний хурал. 2009.
90. «**Чингис хааны анхны гадаад харилцааны бичиг олдов**». "Өнөөдөр" 2009.10.08
91. «**몽한한 천자문 비교 연구 2**». 2009.04.27. Даваа (박 덕호 гоор илгээсэн)
92. «**Солонгос – дундад зууны монголын түүх соёлын Номын сан**». "Гурван Улсын Нөхсөн Судар" Солонгос хэлнээс орчуулсан Ц.Цэрэндорж, ЖГантулга. Улаанбаатар. 2009. 11–14–р тал
93. «**Дундад зууны Монгол Солонгос нь номын садан орнууд байв**». Солонгос Монголын олон улсын эрдэм шинжилгээний хурал. 2010.
94. «**Дундад зууны Монгол улс Солонгост 4371 боть ном бэлэглэж байжээ**» "Өнөөдөр" 2010.4.26. дугаар 097.
95. «**Нууц Товчооны дундад зууны нангиад орчуулга**» "Монголын Солонгос судлал" сэтгүүл.1. 2010. 1 боть.11–р дэвтэр. 183–211–р тал

94. «Дундад зууны Монгол Солонгос нь номын садан орон.1». Солонгос Монголын олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл. Сөүл. 2010. 15–43–р тал.
95. «Чингисийн Монголын соёлын түүхнээ холбогдох гурван мэдээ» "Монголын Соёл Урлаг" сэтгүүл 2010. 9–11. 247–252–р тал
96. «Солонгос мэргэдээс суралцах зүйл их байна» "Монгол Солонгосын эрдэм шинжилгээний хамтын ажиллагааны Өнөө ба Ирээдүй" Олон улсын хурлын эмхтгэл. 2010. 205–313–р тал
97. «Солонгос сурвалжид буй Чингис хааны нэгэн сургаал үг». "Солонгосын Монгол Судлал" сэтгүүл. 2010 он. Дугаар 29. 359–365–р тал. Ордос. Илтгэл... 2011.05.17.
98. «996 онд Их Хятаны Шэнцзун хаанаас Гуулин улсын Сөнжон ванд илгээсэн Навчит өргөмжлөл». Улаанбаатар Дээд Сургуулийн олон улсын сэтгүүл. 2011 он. Дугаар 1, 97–113–р тал.
99. «Чингисийн Монголын гадаад харилцааны анхны бичгүүд». Олон улсын монголч эрдэмтний 10–р хурлын эмхтгэл. 2011 он.
100. «Хүннү–гийн "Алтан хүн" ий мөрийг мөшгөсөн нь». "Өнөөдөр" 2011.01.10. дугаар 007.
101. «Структура некоторых слов монгольского языка». Монголын Алтай судлал сэтгүүл. Улаанбаатар. 2011 он. 296–299–р тал
102. «Үндсэн хуулиа зөрчсөн тамган хөшөө». «Өнөөдөр» 2012.01.05. дугаар 003(4467).
103. «Монголчууд 1282 онд Нэвтэрхий толь зохион хэвлэж байв» МонЦаМэ мэдээ. 2012.04.18. дугаар 75(2437)
104. «몽골의 게세르 칸과 한국의 거슬한» (Монгол Гэсэрхан ба Солонгос Көсырхан). Сөүл. 2012. Эмхтгэл. 89–99–р тал
105. «Солонгос бол дундад зууны монголын хууль эрхэмжийн бичгүүдийг өртөөлөн авчирсан орон». 한국이 중세몽골법전의 보존전승국이다. Korea was the messenger of Law documents of middle age Mongolia УБ. 2012. Эмхтгэл. 267–301–р тал
106. «Чингис хааны ганзага тахисан сангийн судар оршив». Дорнод Дээд сургууль. "Чингис хааны түүхэнд холбогдох судалгааны зарим асуудал". Олон улсын хуралд тавьсан илтгэл. Эрдэм шинжилгээний бичиг. Дугаар 4. Чойбалсан хот. 2012 он. 118–136–р тал.
107. «Пять ранних внешнеполитических эдиктов Чингисовой Монголии». "Взаимодействие народов внутренней Азии". Олон улсын хурлын эмхтгэл. Улан–Удэ. 2012 он. 17 хуудас.
108. «Чингисийн алтан ургийн Угийн бичиг – Монгол бахархал». "Чингис хааны мөндөлсний 850 жилийн ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний хурал" илтгэл. 2012 он. 18 х.
109. «Гэрийн үеийн бичмэлээ гадагш гаргадаг өдөртэй байсан". "Алтан гадас" 2012 он. 12–13–р тал
110. «С.Лувсанвандан ба монгол хэлшинжлэл». "С.Лувсанвандангийн 80 насны ойд зориулсан эрдэм шинжилгээний хуралд "д тавьсан илтгэл. 2012 он. 8 х.
111. «Монголын НууцТовчоо ба монгол хэлний дэвсгэрлэх ёс» Солонгосын монгол судлаачдын олон улсын хурал. Сөүл. 2013 он. Эмхтгэл. 135–154–р тал
112. «몽골국 시대의 고려에 대한 몽골인식" Зүүн Хойт Ази судлалын эрдэм шинжилгээний олон улсын хурал. Сөүл. 2013 он. Эмхтгэл 25–31–р тал
113. «Монголын Нууц Товчооны галигт хэрэглэсэн 亡 máng 망» Улаанбаатар Их Сургуулийн эрдэм шинжилгээний баг Халхын голоор. 2013 он. Эмхтгэл. 66–69–р тал
114. «Алтангэрэл аврал хэмээгч Сэр–Оджав доктор» Намсрайн Сэр–Оджав "Монголын эртний түүх" эмхтгэл. Улаанбаатар. 2013 он. 338–344–р тал
115. «Солонгосын хойгт монгол хэлний анги анх нээсэн нь» "МУИС" эмхтгэл. Улаанбаатар. 2013 он. 9–24–р тал. Улаанбаатар Их Сургуулийн хээрийн шинжилгээний анги Хэнтий, Сүхбаатар, Дорнод аймгийн нутгаар. Эмхтгэл. 2014. 91–101–р тал
116. «Үл мартагдах Наваан доктор» Зохиолын эмхтгэл. 2013. (Хэвлэлд 6 тал)
117. «Их Хориг тийш хөтлөх бичээс» 몽골천자능(天子陵)에 로의 지상문(地上文) ~ 몽골하간능(한자)에 로의 지상문(地上文) Сөүл. Олон улсын монголч эрдэмтдийн хурал. 2014. эмхтгэл. 232–238–р тал
118. «"Бодон" гэдэг үгийн учир». Буриад судлалын олон улсын хурал. Улаанбаатар. Эмхтгэл. 2014. ...р тал
119. «Дундад зууны Солонгосын монгол хэлт мэргэд». (Korean Dragomen of Mongolian Language in the Middle Ages). Changing Patterns of Power in Historical and Modern Central and Inner Asia" Олон улсын хурал. Улаанбаатар. Эмхтгэл. 2014. ...р тал
120. «Угийн бичиг – монголчуудын Үндэсний бахархлын Их Хөлгөн судар» -Чингис хаан ба даяарчлал Chinggis Khaan and Globalization-Олон улсын хурал. Улаанбаатар. Эмхтгэл. 2014. 151–193–р тал

121. «Евроази ба Солонгосын хойгийн түүх • соёлын холбоо».
-Eurasian network, Past, Present and Future, 유라시안네트워크. 과거, 현재 그리고 미래.
기조발표자. Олон улсын хурал. Сөүл. Эмхтгэл. 2014. 17-35-р тал
122. «Сахиулсан хүлэгт эрдэмтэн Сүхбаатар». Улаанбаатар. 2014. "Дурсамжууд". 8 х.,
123. «고려 출신의 몽골 무녀(巫女)들». (Гуулин угт монгол удгд). (Академич Ринчений мэндэлсний 110 жилийн ойд зориулав) Сөүл. 2015. Эмхтгэл. pp.159-168. 기획주제발표. 2015 년 동아시아 고대학회. 제 56 회 국제학술대회. 논문집. 서울. 2015. pp.159-168.
• «고려 출신의 몽골 무녀들» (Гуулин угт монгол удгд) 서울. 동아시아 고대학. 제 38 집. 21015.06. pp.31-44.
124. «Мөнх Их Хаанаас Гуулин улсын Ванд илгээсэн 1259 оны Жуубичиг». Монгол улс, БНСУ-ын хооронд дипломат харилцаа тогтоосны 25 жилийн ой, Олон Улсын Улаанбаатарын Их сургуулийн 20 жилийн ойд зориулсан Эрдэм шинжилгээний бага хурал. 2015. Уб. Эмхтгэл..... тал.
125. «Хубилай Их Хаанаас Гуулин улсын Ванд илгээсэн 1260 оны анхны (Жуу)Бичиг» Монгол улс, БНСУ-ын хооронд дипломат харилцаа тогтоосны 25 жилийн ойд зориулсан Эрдэм шинжилгээний бага хурал. ШУА-ийн түүх, археологийн хүрээлэн. Эмхтгэл. 2015. Уб. 7-24-р тал.
126. «Академич Ринчений “Монгол хэлнийзүй” гэдэг бүтээлийг хэлэлцсэн нь” Ерөнхийлөгч ивээл дор болсон, олон улсын эрдэм шинжилгээний хурал. ШУА-ийн түүх, археологийн хүрээлэн. Эмхтгэл. 2015. Уб. ...тал.
127. «Хубилай хааны намтрыг анх Гуулин улсад бичжээ» “Өнөөдөр” сонин. 2015.04.16. №090
128. «Академич Ринчен бол хүний төлөө төрсөн хүн» “Б.Ринчен – 110 жилийн ой”. Олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын эмхтгэл. Уб.2016 он.43-52-р тал.
129. «Их Хориг тийш хөтлөх бичээс». Олон улсын монголч эрдэмтний 11-р их хурал. Товчлолын эмхтгэл. Уб.2016 он.79-81-р тал.
130. «Солонгос бол дундад зууны монголын ховор номын сан» Mongolian Journal of Korean Studies 2016-01. pp.16-27.
131. «Монголсудлалд тулгамдаж буй зарим асуудал» үндсэн илтгэл “Ази судлал” Олон улсын эрдэм шинжилгээний гуравдугаар хурал” Эмхтгэл. Уб.2017.22-40-р тал.
132. « “Оффшор” гэдэг үгийг орчуулж, нутагшуулах боломжтой» “Өнөөдөр” сонин. 2016.12.23.

2. Б.Сумьяабаатарын бүтээлийг дотоод, гадаадын 260 гаруй эрдэмтэн мэргэд эш татаж, үнэлж цэгнэж, шүүн тунгааж, дэлгэрүүлэн сурталчилж, Номын Өрлөг үг (~ Манлай үг) хайрласан байна, үүнд:

Монгол улсын эрдэмтэн:

А Аким, Г (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, Академич Ринчений шагналт, профессор); **Аюурзана, Г** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **Б** Багабанди (Монгол улсын хоёрдох ерөнхийлөгч, доктор); **Базаррагчаа, М** (Монгол улсын гавьяат багш, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Базылхан, Б** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, доктор); **Балдан, Л** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, доктор); **Батсуурь, Ж** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Билигсайхан** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, доктор, профессор); **Бира, Ш** (Монгол улсын хөдөлмөрийн баатар, төрийн соёрхолт, шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Болд, Л** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Болдбаатар, Ж** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Г** Галсан, С (Монгол улсын гавьяат бөгөөд ардын багш, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Галсан, Т** (Монгол улсын ардын уранзохиолч, соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **Гонгор, Д** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Д** Далай, Ч (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Дамдинсүрэн, Ц** (Монгол улсын төрийн соёрхолт, ардын уранзохиолч, академич, профессор); **Дашням, Л** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, доктор, профессор); **Дашпүрэв, Д** (Монгол улсын гавьяат багш, доктор, профессор); **Дугарсүрэн, Н** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **Дулам, С** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Дулмаа, А** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Ж** **Жамбалдорж, С** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, доктор); **Жамсран, Л** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Жүгдэр, Ч** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **З** **Зэвсэг, Ж** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **И**

Ишжамц,Н(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Л**
Ловор,Г(Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, профессор); **Лочин,С**(Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн,
шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Лувсанвандан,Ш**(Монгол улсын төрийн соёрхолт, гавьяат багш, академич,
профессор); **Лувсандэндэв,А**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Лувсанжав,Чой**(Монгол улсын гавьяат багш, шинжлэх ухааны доктор, профессор);
Лувсанноров,С (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **Лувсанцэрэн,П**(академич, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **М** **Манлажав,Л**(Академич Ринчений шагналт, доктор); **Н** **Наваан,Д** (шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Нацагдорж,Ш**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Ням-Осор,Н**(Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **О**
Очир,А(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, доктор, профессор); **Очирбат,П** (Монгол улсын
анхны Ерөнхийлөгч, үйлдвэрийн гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **П** **Пүрэвжав,Э**(Академич
Ринчений шагналт, доктор) **Р** **Ринчен,Б**(Монгол улсын төрийн соёрхолт, академич, профессор); **Ренчинханд,И**
(Жаргалант,Р.Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **С** **Сампилдэндэв, Х**(Монгол улсын соёлын гавьяат
зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Санждорж, М**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат
зүтгэлтэн, доктор, профессор); **Саруулбуян,Ж**(Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн); **Содном,Н**(Монгол
улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, доктор, профессор); **Сэр-Оджав,Н** (академич, шинжлэх
ухааны доктор, профессор); **Сэрээтэр,Ч**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх
ухааны доктор, профессор); **Т** **Төмөртоогоо,Д**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич,
Академич Ринчений шагналт, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Түдэв,Л**(Монгол улсын хөдөлмөрийн баатар,
төрийн соёрхолт, Ардын уранзохиолч, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Ү** **Үржин- лхүндэв,П** (Онц бөгөөд
Бүрэн эрхэт Элчин сайд); **Х** **Хайсандай,Л**(Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны
доктор, профессор); **Ц** **Цолоо,Ж** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Цэвээндорж,Д** (Монгол улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Цэдэв,Д** (Монгол улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн, шинжлэх ухааны доктор, профессор);
Цэрэнсодном,Д(Монгол улсын төрийн соёрхолт, шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич, шинжлэх ухааны
доктор, профессор); **Ч** **Чадраа,Б**(Монгол улсын төрийн соёрхолт, шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, академич,
шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Чимэд,Б**(Монгол улсын ардын багш, гавьяат хуульч, шинжлэх ухааны доктор,
профессор); **Чоймаа,Ш**(Монгол улсын төрийн соёрхолт, гавьяат багш, шинжлэх ухааны доктор, профессор);
Чулуун,С(шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Ш** **Шагдар,Ш**(Монгол улсын ардын багш, шинжлэх ухааны
доктор, профессор); **Шагдарсүрэн,Ц**(Монгол улсын төрийн соёрхолт, шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн,
Академич Ринчений шагналт, шинжлэх ухааны доктор, профессор); **Э** **Элбэгдорж,Ц**(Монгол улсын дөрөвдөх
Ерөнхийлөгч,«Монголын Нууц Товчоо». Сөүл. 2005, «Алтан хүн» Уб. 1988); **Энхбаяр,Н**(Монгол улсын гуравдахь
Ерөнхийлөгч, «Монголын Нууц Товчоо». Сөүл. 2005, «Монголын Нууц Товчооны толь».Уб.2008);
доктор **Алгаа,П, Алзахгүй,Б, Алтанзагас,Ч, Алтанзаяа,Л, Ариунбайгаль,Б, Ариун–**
болор,Б, Ариун–Эрдэнэ,Х(2007), Арьяасүрэн,Ч, Аюушжав,П (2007.Ноголдэ,85-р тал), Баатар,Я,
Бавуу,Ө, Бадамхатан,С, Бадмаанямбуу,Д, Базарсүрэн,Ж, Балжинням,Б, Батбаяр,Д,
Батбаяр,Ц(2015), Батдорж,Б(тоймч), Бат–Ирээдүй,Ж, Батмөнх,Ц, Бат–Орших,Б
(сурвалжлагч), Батсайхан,З, Баттөр,Ж, Баттулга,Ц, Батхшиг,С, Батцэцэг,Г(сурвалжлагч),
Батчулуун,Л, Батчулуун,П, Бат–Эрдэнэ,Б(2016.Сол.Жээжүү), Баярмаа,Г, Баярсайхан,Б,
Баярсайхан,Ё, Баярсайхан,З, Баярсайхан,М, Баяртөр,Б, Болд,Б, Болдбаатар,Ю, Бор,Д,
Галсан,Той, Галсанцэрэн,Л, Ганбаатар,Ц, Ганди,Т, Гантогтох,Г, Гэрэлт,С, Дагвадорж,О,
Дагийсүрэн,Ё(сурвалжлагч), Дамдин,Д(сурвалжлагч), Дамдинсүрэн,С, Дашдорж,Ч,
Дашзэгвэ,Х, Дашцэвэл,С, Дашцэдэн,Д, Довчинсүрэн,Д, Догсмаа,Д(сурвалжлагч), Догсүрэн,Ч,
Дорж,Д, Доржготов,Н, Дэлгэржаргал,П, Дэлгэрмаа,Г, Дэмбэрэл,С, Жамбалсүрэн,Г,
Жанчив,Ё, Жаргал–Энх,Д, Жигмэддорж,Э, Заанхүү, Идшинноров, С, Индра,Б (сурвалжлагч),
Ишбалжир,С, Куланда,Ч, Ишдорж,Ц, Лувсандорж,Ж, Лувсанцэрэн,Б, Лхагва, Б,
Лхагвасүрэн,Х, Лхашид,Д, Магван,Ш, Мандир,О, Манибазар,Н, , Минжин,Ц, Мөнхбаяр,
Ц(сурвалжлагч), Мөнхбаяр,Л, Мөнхсайхан,С, Мөнх–Учирал,Э, Мөнхцэцэг,М, Мөнхцэцэг,Т,
Б.Мягмарчулуун, Нагаанбуу,Н, Намжил,Т, Намсрай,Г, Намсрай,М, Нансалмаа,Д,
Нарангэрэл,Б, Нарантуяа, Ч, Наранчимэг,Ш, Нацагдорж,Ц, Нямдорж,У, Одмандах,М,
Одхүү,С, Оюунгунгалаг,А, Өлзийдолгор,Д, Өөлөн,Б (сурвалжлагч), Паламдорж,Ш,
Пунсаг,А, Пүрэвдорж,Д, Пүрэвжав,Н, Пүрэвсүрэн,Б, Пүрэвтогтох,Х, Сайнбилэг, ,
Сайханцэцэг,О (сурвалжлагч), Содбилэг,Ч, Сонинтогос,Э, Сүхбаатар,Г, Сүхбаатар,О,
Сүхбаатар,О (газарзүйч), Сүхбаатар,Х, Сүхбаатар,Ц(2015), Сэржээ,Ж, Сэрээнэн,Ч,
Төмөртоогоо, Төрбат,Ц, Төрдалай,Р(2012), Тунгалаг,Ө, Түвшинжаргал, ,Түвшинтөгс,Б,
Түмэндэмбэрэл,Ц, Уламбаяр,Д, Ургамал,Э, Үүлэнсолонго,Л, Хадбаатар,Ш, Хүрэлбаатар, ,
Хүү,Д, Цагаан,П(Монголын Нууц Товчоо. Сөүл. 2005 он), Цамбажав,Ш, Цэдэн,С, Цэзэн,Ж, Цэдэв,Д,
Цэрэнбалтав,С, Цэрэндорж,Г, Цэрэндорж,Ц, Цэрэнпил,Д, Цэрэнчимэд,Л, Цэцэгмаа, ,
Чулуунбаатар,Л, Чунт,Х, Чүлтэмсүрэн,Р, Шагдар,Х, Шатар,Д (сурвалжлагч), Ширэн,Б,

Шүгэр.Ц, Эгшиг.Ш, Энхдалай.Ч, Энэбиш.Ж, Эрдэмт.Ц, Эрдэнэ.Ч, Эрдэнэбат.У,
Эрдэнэбат.Ц, Эрдэнэтуяа.Н, Эрдэнэчимэг.Г

Австралийн эрдэмтэн, профессор Rachewiltz I de ;

Америкийн эрдэмтэн, профессор Francis Woodman Cleaves ;

*БНХАУ–ын эрдэмтэн, профессор Бат.Д, Баярг.Д, Даваадагва.Б, Мөрөн.М, Ринчиндорж. ,
穆鴻利 Mù Hóng-lì, 손伯君 Sün Bǎi-jūn, Цогтнаран.Ч,Эрдэнэхуар*

(сурвалжлагч) Дара.О(сурвалжлагч) ;

Герман улсын эрдэмтэн, профессор Oliver Corf ;

Дундад иргэн улсын эрдэмтэн, профессор Хаганчулуун ;

Куба улсын эрдэмтэн, профессор A.Laurencio Tacoronte ;

Казахстан улсын эрдэмтэн, профессор Харжаубай,С.

Литов улсын эрдэмтэн Стасис,М ;

*Оросын эрдэмтэн академич Деревянко,А.П, доктор. Алангархаев,А,Л, Биткеев, П.
Ц, Дашибалов,Б, Дугаров,Н.Б, Жарылгасинова,Р.Ш, Кляшторный,С.Г, Концевич,Л.Р,
Ларичев,В.Е, Мункуев,Н.Ц. Неклюдов,С.Ю, Орлова,К.В, Рольдин,Х.Ц, Савинов,Д,
Сапов,В, Солнцев, В.М, Худяков,Ю.С, Цыдендамбаев,Ц.Б, Чагдуров,С.Ш, Шкода.В ;*

Румын улсын эрдэмтэн, профессор Rodica Pop ;

*Солонгосын эрдэмтэн профессор Чан Чхүнсиг (장 충식), Чхой Сөмйөнъ (최 서면), Ким Юхйөг
(김 유혁), Чү Чхехйөг (주 체혁), Чхой ТхЕйөн (최 태영), И Сөнгю (이 성규), Паг Вөнъгил (박
원길), Чхой Гихо (최 기호), Ю Вөнъсү (유 원수), Кан Шинь (강 신), Ким Гисөн (김 기성), Ким
Гисөнъ(김 기선), Ким Хагсөнъ(김 학선), Хон Жонбөм (홍 중범), Ян Хйесүг (양 혜숙), Сон
Ыйминъ (송 의민), Квөнъ Сөнхүнъ (권 성훈), И Ханъ–Ү(이 한우 기자), Хуан ТхЕхүнъ (황
태훈 기자), Сөн Хөнъсиг (성헌식, 성훈 칼럼니스트), И Жи-Йөн(이지영), Кү Жасөн (具滋聖),
Кан Сөнъхуа(강 선화), Йө Бйөнмү (여 병무), О Дөггё(오 덕교 및 德教 2016 년), Юнь
Ёнхйөг(윤 용혁 2016 년) Им Дохый(임 도희 2016 년) ;*

*Японы эрдэмтэн профессор Озава,Ш ; Финляндийн эрдэмтэн профессор Ко Сонмү(고 송무)
нар...*

БО.ЛНО(бүрэн бус).

2017.04.27.